

**НАРЕДБА № 2 ОТ 22.03.1994 Г. ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ ЗА
ПРИЕМАНЕ НА БЪЛГАРСКИ ГРАЖДАНИ И ЧУЖДЕНЦИ ВЪВ ВИСШИТЕ И
ПОЛУВИСШИТЕ УЧИЛИЩА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И ЗА ИЗПРАЩАНЕ НА
БЪЛГАРСКИ СТУДЕНТИ ЗА ОБУЧЕНИЕ В ЧУЖБИНА**

Издадена от министъра на науката и образованието, обн., ДВ, бр. 28 от 1.04.1994 г., изм. и доп., бр. 49 от 30.05.1995 г.

Библиотека закони - АПИС, т. 4, р. 1, № 140

Раздел I

Приемане на студенти във висшите и полувисшите училища на Република България

Чл. 1. (1) Във висшите и полувисшите училища могат да кандидатстват и да бъдат приети за обучение български граждани, които:

1. са завършили средно образование, даващо им право да продължат обучението си във висшите и полувисшите училища;
2. нямат заболявания, противопоказани за обучение в желаните от тях специалности;
3. не са лишени от свобода поради изтърпяване на присъда към началото на учебната година;
4. са отслужили военна служба или ще се уволняват в началото на учебната година, за която кандидатстват;
5. са освободени окончателно от военна служба;
6. навършват 16 или по-малко години в годината на кандидатстването и отговарят на изискванията по т. 1 и 2;
7. (нова - ДВ, бр. 49 от 1995 г.) са отложени от военна служба по здравословни причини.

(2) Във висшите училища могат да кандидатстват и да бъдат приети за редовно обучение по държавна поръчка и младежи наборници, които:

1. отговарят на изискванията на чл. 1, ал. 1, т. 1, 2 и 3 ;
2. навършват 18 години в годината на кандидатстването;
3. са над 18 години и са отложени от военна служба поради удължен срок на обучението в средното училище, по здравословни и други причини, посочени в чл. 46 от Закона за всеобщата военна служба ;
4. са завършили средно образование и навършват 17 години в годината на кандидатстването;
5. са с двойно гражданство, едното от които е българско, и постоянно пребиваващи в Република България.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 49 от 1995 г.) .

(4) Във висшите училища могат да кандидатстват и лица с полувисше образование по завършената или сродна специалност за места по държавната поръчка, определени с договори между Министерството на науката и образованието и висшите учебни заведения.

(5) Студенти могат да кандидатстват отново за местата по държавна поръчка само ако представят документ, че са се отписали.

(6) Кандидатите трябва да отговарят и на допълнителните изисквания,

предявени от висшите и полувисшите учебни заведения.

Чл. 2. (1) Приемането на студенти във висшите и полувисшите училища се извършва чрез конкурс.

(2) Когато конкурсът се провежда под формата на състезателни изпити, учебното им съдържание се определя в съответствие с действащите в годината на кандидатстването учебни планове и учебни програми на средните училища в Република България.

(3) Състезателните писмени изпити са анонимни.

Чл. 3. (1) Кандидат-студентите могат да участват в конкурсите за приемане на студенти, организирани от различни висши и полувисши училища по свой избор.

(2) Кандидат-студентите подават документите си в следните срокове:

1. от 20 до 30 юни включително - за кандидат-студентите, завършили средно образование през минали години;

2. от 1 до 8 юли включително - за кандидат-студентите, завършили средно образование в годината на кандидатстването;

3. от 1 до 5 август включително - за кандидат-студентите, завършили полувисши институти;

4. след 1 август по график, определен от полувисшите институти - за кандидат-студентите в полувисшите институти.

Чл. 4. (1) Кандидат-студентите подават следните документи:

1. молба до ректора (директора) по образец на висшето (полувисшето) училище;

2. оригинал и копие на дипломата за завършено средно образование.

Оригиналът на дипломата се връща на кандидата веднага след сверяване с копие и заверка от длъжностното лице, което приема кандидат-студентските документи;

3. документ за военна служба:

а) военна книжка (за отслужилите);

б) удостоверение за уволнение от армията към началото на учебната година;

в) удостоверение от военно окръжие за окончателно освобождаване от военна служба;

г) удостоверение за отлагане от военна служба по здравословни причини;

4. картон за класиране по образец на висшето (полувисшето) училище;

5. декларация, че са информирани за заболяванията, противопоказани за желаните от тях специалности;

6. документ за отписване от съответното висше или полувисше училище (за кандидатите по чл. 1, ал. 5);

7. други документи, изисквани от висшето (полувисшето) училище.

(2) Документите за отлагане и освобождаване от военна служба се приемат не по-късно от 10 август.

(3) Документи за кандидатстване във висшите и полувисшите училища, с изключение на документите по ал. 2, не се приемат след определените срокове и във вече подадените документи не се правят поправки.

Чл. 5. Висшите и полувисшите училища определят и обявяват самостоятелно:

1. условията и реда за участие в конкурса;

2. вида и формите на конкурса;

3. датите за провеждане на състезателните изпити;

4. критериите за оценяване;
5. начина на образуване на състезателния бал и извършването на класирането;
6. документите и сроковете за записване на студентите.

Чл. 6. Висшите и полувисшите училища обявяват броя на местата за приемане на студенти по специалности и форми на обучение.

Чл. 7. (Изм. - ДВ, бр. 49 от 1995 г.) Висшите и полувисшите училища самостоятелно вземат решение да се признават за оценки от съответните състезателни изпити и да участват при формирането на състезателния бал оценките на първенците на националните кръгове на олимпиадите по български език и литература, руски език, философия, математика, физика, химия, биология и информатика.

Чл. 8. По решение на полувисшите институти при формиране на състезателния бал на кандидат-студентите могат да се признават оценки от състезателните изпити от висши училища.

Чл. 9. (1) Висшите и полувисшите училища обявяват резултатите от конкурсите, които са окончателни и важат само за годината, в която са положени изпитите.

(2) Отстраняването на технически грешки се извършва преди първото класиране при условия и по ред, определени от висшите и полувисшите училища.

(3) Класирането се извършва по низходящ ред на състезателния бал и по реда на посочените от кандидатите специалности и форми на обучение.

Чл. 10. (1) Висшите и полувисшите училища приемат успешно участвалите в конкурса кандидат-студенти:

1. инвалиди I и II група;
2. кръгли сираци;
3. военноинвалиди;
4. слепи;
5. глухи;
6. близнаци, когато са кандидатствали едновременно в едно и също учебно заведение и единият от тях е приет;
7. майки с три и повече деца;
8. класирани с еднакъв бал;
9. кандидати, които се явяват за възстановяване на студентските си права.

(2) Висшите и полувисшите училища приемат студенти по ал. 1 извън утвърдените с държавната поръчка места съгласувано с Министерството на науката и образованието и Министерството на финансите.

Чл. 11. Висшите и полувисшите училища след първото класиране самостоятелно вземат решение за обявяване на свободните места и за провеждане на следващи класирания.

Чл. 12. Крайният срок за записване на студентите наборници е 15 септември.

Раздел II

Изисквания за изпращане на български студенти за обучение в чужбина

Чл. 13. (1) За местата с пълен и частичен срок на обучение в чужбина съгласно подписаните междудържавни и междуведомствени програми за образователен, културен и научен обмен могат да кандидатстват студенти, които се обучават по държавна поръчка в българските висши и полувисши училища.

(2) Министерството на науката и образованието обявява броя на местата по ал. 1 за отделните страни и специалности и организира конкурси при условия, посочени

в програмите за обмен, и при допълнително определени от него изисквания.

(3) За пълен срок на обучение могат да кандидатстват само студенти, обучаващи се в I курс, а за частичен - съгласно условията на конкурса.

(4) Министерството на науката и образованието уведомява висшите и полувисшите училища за студентите, които продължават обучението си в чужбина по реда на чл. 13, ал. 1 .

(5) Студентите, приети по реда на ал. 1, представят в Министерството на науката и образованието академична справка за всеки заверен семестър по време на обучението си в чужбина.

(6) Българските студенти в чужбина, изпратени по реда на чл. 13 , при завръщането си в Република България, без да са се дипломирали, продължават обучението си във висши и полувисши училища по държавна поръчка.

Чл. 14. Ректорът на висшето (директорът на полувисшето) училище определя условията, при които българските студенти, обучаващи се в чужбина, могат да продължат образованието си в страната.

Раздел III

Държавни изисквания за приемане и условия за обучение на чужденци в Република България

Чл. 15. (1) Чужденци могат да кандидатстват и да се обучават във висшите и полувисшите училища и научните организации на Република България:

1. в изпълнение на междудържавните и междуведомствените програми за образователен, научен и културен обмен;
2. съгласно нормативни актове на Министерския съвет;
3. по решение на български висши и полувисши училища и научни организации, които финансово осигуряват обучението;
4. срещу заплащане във валута от:
  - а) институции на изпращащата държава;
  - б) фондации, стопански и други организации;
  - в) лични средства на кандидат-студентите.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 49 от 1995 г.) Чужденци могат да кандидатстват и да се обучават като студенти само в редовно обучение.

Чл. 16. (1) За студенти във висшите и полувисшите училища могат да кандидатстват чужденци, завършили средно образование, даващо им право на обучение във висшите и полувисшите училища на Република България.

(2) За аспирантура могат да кандидатстват чужденци, завършили висше образование. Завършилите висше образование в държави със степенна система на обучение трябва да притежават степента "магистър", а за останалите държави - съответстваща на нея степен на висшето образование.

(3) За специализация могат да кандидатстват чужденци със завършено висше образование.

Чл. 17. (1) Кандидатите подават следните документи:

1. за студенти за пълен курс на обучение:
  - а) копие от дипломата за завършено средно образование;
  - б) формуляр (по образец на Министерството на науката и образованието) или молба, в която са посочени кратки биографични данни, висшите или полувисшите училища и специалности, в които желаят да се обучават;
2. за студенти за частичен срок на обучение:

а) академична справка;

б) формуляр (по образец на Министерството на науката и образованието) или молба, в която са посочени кратки биографични данни, висшите и полувисшите училища и специалностите, в които желаят да се обучават;

3. за аспирантура:

а) копие от дипломата за завършена магистърска или приравнена на нея степен на висшето образование;

б) формуляр (по образец на Министерството на науката и образованието) или молба, в която са посочени кратки биографични данни, примерни теми за дисертационен труд, научна област и документ за владееене на някои от официално признатите международни езици;

в) две препоръки от преподаватели от висши училища или научни сътрудници;

г) списък на научните публикации (ако има такива);

4. за специализация:

а) копие на дипломата за завършено висше образование;

б) формуляр (по образец на Министерството на науката и образованието) или молба, в която са посочени кратки биографични данни, научна област, тема и място на специализацията, срок на пребиваване в Република България, желано време за провеждане на специализацията, документ за владееене на български език или някои от официално признатите международни езици.

(2) Кандидатите представят задължително:

1. медицинско свидетелство, издадено в едномесечен срок преди датата на кандидатстването и консулски заверено от съответните органи в страната, от която лицето кандидатства;

2. две снимки.

(3) Дипломата за завършена степен на образование да бъде преведена на един от официално признатите международни езици и консулски заверена от съответните органи в страната, от която лицето кандидатства.

Чл. 18. Документите се подават в следните срокове:

1. за аспиранти и специализанти - до 31 май;

2. за студенти - до 1 септември.

Чл. 19. (1) Кандидатите подават документите си във висшите и полувисшите училища, научните организации или в Министерството на науката и образованието.

(2) Студентите и аспирантите се записват след успешно завършен подготвителен курс, проведен в български висши училища или в Института за чуждестранни студенти (ИЧС) - София. Успешно завършилите курса получават съответен документ, издаван само от висши училища, в които се организира обучение на студенти по специалностите българска филология, български език и история, български език и руски език и български език и избираем западен език, от ИЧС - София, и от отделенията за подготовка на чужденци във ВТУ - Русе, ВХТИ - Бургас, и ВМИ - Пловдив.

(3) Чужденците, които владеят български език, се записват във висшите и полувисшите училища и научните организации след полагане на изпитите, предвидени в ал. 2.

Чл. 20. Чужденците се приемат за студенти, аспиранти и специализанти чрез конкурс по документи и при спазване на допълнителните изисквания на висшите и полувисшите училища и научните организации.

Чл. 21. (1) Министерството на науката и образованието съгласувано с висшите и полувисшите училища и научните организации взема решение по документите на кандидатите:

1. по чл. 15, ал. 1, т. 1 и 2 и т. 4, буква "а" ;

2. сътрудници на чуждестранните дипломатически представителства в Република България и членовете на техните семейства.

(2) Решение по документите на кандидатите по чл. 15, ал. 1, т. 3 и т. 4, букви "б" и "в" се взема от институциите, в които са подадени документите.

Чл. 22. Министерството на науката и образованието, висшите и полувисшите училища и научните организации уведомяват писмено съответните институции и лица за взетото по чл. 21 решение до един месец след получаване на документите за пълен курс на обучение и до три месеца за частично обучение, аспирантура и специализация.

Чл. 23. (1) Чуждестранните студенти, приети по чл. 15, са длъжни да се дипломират най-късно на втората изпитна сесия за държавните изпити или защита на дипломна работа, определена с учебния план.

(2) Студентите, които не се дипломират в срока по ал. 1, се явяват на държавни изпити или защита на дипломна работа при определени от учебните заведения условия и срокове.

Чл. 24. (1) Промяната на специалността и учебното заведение на студентите, приети по чл. 15, ал. 1, т. 1 и 2 и т. 4, буква "а", се извършва от висшите и полувисшите училища след съгласуване с Министерството на науката и образованието.

(2) Промяната на темите на аспирантите, приети по чл. 15, ал. 1, т. 1 и т. 4, буква "а", се разрешава само по искане на изпращащата страна. Промяната не може да води до удължаване срока на аспирантурата.

Чл. 25. (1) Чуждестранните студенти, аспиранти и специализанти, приети по чл. 15, ал. 1, т. 1 и 2, получават стипендии в размери, определени от Министерския съвет.

(2) Чуждестранните студенти, аспиранти и специализанти, обучаващи се на собствени разноски, не получават стипендия от бюджета.

Чл. 26. Чуждестранните студенти, приети по чл. 15, ал. 1, т. 1 и 2, получават стипендия до края на месеца, през който се провежда първата редовна сесия за държавен изпит. За времето, през което отсъстват от учебни занятия по причини, непредвидени в правилника на висшето (полувисшето) училище, те не получават стипендия.

Чл. 27. (1) Чуждестранните аспиранти и дългосрочни специализанти имат право на 25-дневен платен отпуск годишно.

(2) За времето, когато не са в Република България, чуждестранните аспиранти и специализанти, приети по реда на чл. 15, ал. 1, т. 1 и 2, не получават стипендия с изключение на периода, през който ползват годишния си отпуск.

(3) На чуждестранните аспиранти, приети по чл. 15, ал. 1, т. 1 и 2 и незавършили аспирантурите си в сроковете, определени с Разпореждане № 6 на Министерския съвет от 1984 г. за определяне срока на аспирантурата на чужденци (ДВ, бр. 38 от 1984 г.), се преустановява изплащането на стипендия. Условието за довършване на работата по дисертацията и защитата се определят от висшите училища и научните организации.

Чл. 28. Финансовите и битовите условия и въпросите, свързани със здравното обслужване на студентите, аспирантите и специализантите, приети по чл. 15, ал. 1, т. 4, се определят в договори, подписани между:

1. Министерството на науката и образованието или други министерства от българска страна и официални органи на други държави;
2. Министерството на науката и образованието, други министерства и фондации, стопански и други организации от българска страна и официални органи на други държави;
3. висшите и полувисшите училища и научните организации на Република България и чуждестранни граждани, обучаващи се на собствени разноски.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Във висшите и полувисшите училища могат да кандидатстват и да бъдат приети за обучение при условията и по реда, установени за българските граждани:

1. чужденци, постоянно пребиваващи на територията на Република България. Постоянното пребиваване се удостоверява с документ за самоличност, издаден от Министерството на вътрешните работи на Република България;
2. чужденци от българска народност, постоянно живеещи в чужбина. Българската народност се определя съгласно чл. 1, ал. 2 от Постановление № 103 на Министерския съвет за осъществяване на образователната дейност на българите в чужбина (ДВ, бр. 48 от 1993 г.);
3. чужденци, на които е предоставен статут на бежанци. Статутът на бежанец се удостоверява с документ, издаден от Националното бюро за териториалното убежище и бежанците към Министерския съвет.

§ 2. Кандидат-студентите по раздел I, завършили средно образование в чуждестранни училища, представят във висшите или полувисшите училища диплома, легализирана от Министерството на науката и образованието, а дипломите на кандидатите по раздел III се легализират след решението по чл. 21.

§ 3. Когато в дипломата на българските граждани за завършено средно образование няма оценка, която участва в образуването на състезателния бал, кандидатите полагат изпит по този учебен предмет в средно училище, определено от Министерството на науката и образованието. Ако в дипломата за завършено средно образование са вписани две оценки по балообразуващ предмет, като едната е от зрелостен изпит, а другата от курса на обучение, за балообразуваща да се смята оценката от зрелостния изпит.

§ 4. При образуване на състезателния бал на кандидат-студенти, в дипломата за средно образование за които няма оценка от зрелостен изпит по български език и литература, да се взема оценката от зрелостния изпит по общообразователна подготовка.

ПРЕХОДНА РАЗПОРЕДБА

§ 5. Запазват се условията и редът за кандидатстване и обучение на чужденци, определени в междудържавните и междуведомствените програми за образователен, научен и културен обмен, подписани между Република България и други страни, и в нормативните актове на Министерския съвет преди влизане в сила на тази наредба до изтичане на договорения срок или до тяхното изменение.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 6. Тази наредба се издава на основание чл. 24 от Закона за висшето образование във връзка с чл. 3 от Закона за академична автономия на висшите

учебни заведения и отменя Наредба № 1 за държавните изисквания за приемане на български и чуждестранни граждани във висшите и полувисшите училища в Република България и за обучение на български студенти в чужбина през учебната 1993-1994 г. (ДВ, бр. 16 от 1993 г.).

§ 7. Указания по прилагането на наредбата се дават от министъра на науката и образованието.